ULUSAL HİS DERNEĞİ

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
SİVİL TOPLUM İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

REHBERİ

2026 - ANTALYA

HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

ULUSAL HİS DERNEĞİ

Sivri Dağ Doğa Yürüyüşü Kitapçığı

Antalya • Beydağları • Hacısekililer • Beyyurdu Mevkii

Hiking/Trekking Kuralları

1.

Parkurdan ayrılmayın.
Kendi güvenliğiniz ve doğanın korunması için belirlenen parkurda yürüyün.

2.

Bitkileri koparmayın, yalnızca gözlemleyin.
Bitkiler doğal yaşamın bir parçasıdır. Koparmak onların yaşam döngüsünü bozar.

3.

Yabani meyveleri uzman doğrulaması olmadan tüketmeyin.
Bazı yabani meyveler zehirli olabilir. Tüketmeden önce mutlaka uzmana danışın.

4.

Çöp bırakmayın.
Doğayı temiz tutalım.
Tüm atıklarınızı yanınızda geri götürün.

5.

Sessiz olun, yabani hayvanları rahatsız etmeyin.
Doğadaki canlıların yaşam alanına saygı gösterin. Yüksek sesle konuşmak ve ani hareketler onları strese sokar.

6.

Uygun ayakkabı, su ve hava durumuna uygun kıyafet kullanın.
Güvenli ve konforlu bir yürüyüş için doğru ekipman şarttır.

7.

Fotoğraf alın, anı bırakın.
Doğadan sadece fotoğraf alın, sadece ayak izi bırakın.

8.

Sigara, alkol ve yanıcı-yakıcı maddeler faaliyet boyunca yasaktır.
Ateş yakmayın, yangın riskine karşı dikkatli olun.

Bu kitapçıkta neler var?

Bölge tanıtımı

Meyveler

Tıbbi bitkiler

Ağaç türleri

Hayvan türleri

Kayaç ve mineroloji

Tarihî yapı

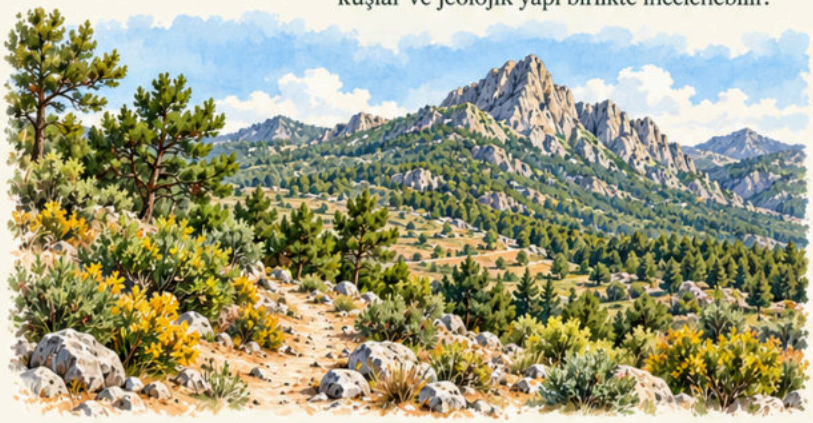
HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

ULUSAL HİS DERNEĞİ

Sivri Dağ Eteklerinde

Antalya'da Beydağlarının uzantısı • Hacısekililer • Beyyurdu Mevkii

Beyyurdu mevkii, Sivri Dağ eteklerinde yer alan; makilikler, kızılçam ormanları, kayalık yamaçlar ve açık alanlarıyla zengin bir doğa gözlem sahasıdır. Kasım ayında meyveli türler, aromatik bitkiler, kuşlar ve jeolojik yapı birlikte incelenebilir.

Bitki örtüsü

- Makilikler
- Kızılçam toplulukları
- Taşlık açık alan bitkileri

Kasımda öne çıkanlar

- Meyveli türler
- Tıbbi-aromatik bitkiler
- Göçmen ve yerli kuşlar
- Kayaç gözlemleri

Rakım ve arazi

- Kayalık yamaçlar
- Orman açıklıkları
- Patika ve dere çevreleri

Yürüyüşte anlatılabilecekler

- Manevi yolculuk
- Yenilebilir türler
- Doğaya saygı
- Yerel tarih ve kültür

Bugün neler gözlemleyebiliriz?

Meyve

Bitki

Ağaç

Hayvan

Kayaç

Tarih

HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

ULUSAL HİS DERNEĞİ

Meyveler

Beyyurdu Mevkii ve çevresinde görülebilecek meyveler

Beyyurdu mevkii ve çevresinde bazı meyve türleri doğada doğal olarak bulunurken, bazıları yerleşim yerleri, bahçeler ve kültürel peyzaj alanlarında görülür.

1

Kapari Meyvesi

Capparis spinosa

Olgun meyveleri uzun ve kapsül biçimlidir.

2

Böğürtlen Meyvesi

Rubus spp.

Dikenli çalılarda koyu renkli meyveler verir.

3

Frenk İnciri

Opuntia ficus-indica

Dikenli gövdelerde turuncu-kırmızı meyveler taşır.

4

Nar

Punica granatum

Bahçe ve kırsal alanlarda sonbaharda olgunlaşır.

5

Portakal

Citrus sinensis

Yerleşim çevresinde kültür bitkisi olarak görülebilir.

6

İncir

Ficus carica

Kurak yamaçlara uyumlu, tatlı meyveli bir türdür.

7

Zeytin

Olea europaea

Akdeniz peyzajının simge ağaçlarından biridir.

8

Ceviz

Juglans regia

Serin ve nemli noktalarda bahçe ağacı olarak görülür.

9

Limon

Citrus limon

Bahçelerde ve ev çevrelerinde bulunabilir.

10

Ayı Fındığı

Corylus colurna

Sert kabuklu meyvesiyle tanınan ağaç türüdür.

11

Yaban Mersini

Vacc[illegible]

Bölge[illegible]

Görülmesi arazide doğrulanmalıdır.

12

Sarı Alıç

Crataegus azarolus

Sarı meyveli, dikenli bir alıç türüdür.

HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

ULUSAL HİS DERNEĞİ

Tıbbi Bitkiler

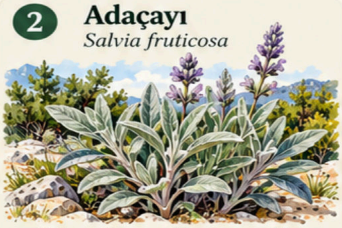
Kasım ayında dikkat çeken aromatik ve tanıtıcı türler

1 Kekik
Thymbra spicata

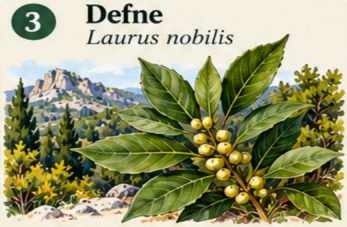
Aromatik kokulu yapraklarıyla tanınır.

2 Adaçayı
Salvia fruticosa

Gri-yeşil yapraklı, yaygın bir Akdeniz türüdür.

3 Defne
Laurus nobilis

Parlak yaprakları ve hoş kokusuyla bilinir.

4 Biberiye
Salvia rosmarinus

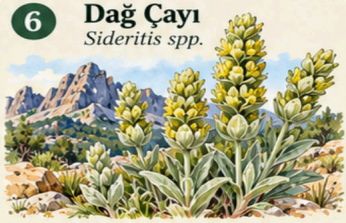
İnce yapraklı ve keskin aromalıdır.

5 Laden
Cistus creticus

Reçineli yapraklı, çiçekli bir maki çalısıdır.

6 Dağ Çayı
Sideritis spp.

Açık ve kayalık alanlarda görülebilir.

7 Kamış
Phragmites australis

Su kenarlarında ve nemli alanlarda yetişir.

8 Zakkum
Nerium oleander

Güzel çiçeklidir ancak zehirlidir.

9 Ökse Otu
Viscum album

Ağaç dalları üzerinde yarı parazit yaşar.

10 Yapışkan Andız Otu
Dittrichia viscosa

Sarı çiçekli, yapışkan yapraklı aromatik bir Akdeniz bitkisidir.

Dikkat

1. Zakkum zehirlidir.
2. Bitkileri koparmayın.
3. Koklayıp tanıtım yapın ama tüketim önermeyin.

HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

ULUSAL HİS DERNEĞİ

Ağaç Türleri

Bölgede görülebilecek başlıca ağaç ve odunsu türler

1 **Kızılçam**

Pinus brutia

Bölgenin baskın orman ağacıdır.

2 **Ardıç**

Juniperus spp.

Kayalık ve yüksek kesimlerde görülür.

3 **Kermes Meşesi**

Quercus coccifera

Sert yapraklı, sık maki toplulukları oluşturur.

4 **Sandal Ağacı**

Arbutus andrachne

Kızıl gövdesiyle kolay tanınır.

5 **Delice Zeytin**

Olea europaea var. sylvestris

Yabani zeytin formudur.

6 **Ahlat**

Pyrus elaeagnifolia

Yabani armut türü olarak bilinir.

7 **Keçiboynuzu**

Ceratonia siliqua

Sıcak kesimlerde baklalı meyve verir.

8 **Defne Ağacı**

Laurus nobilis

Her dem yeşil yapraklarıyla öne çıkar.

9 **Hayıt Ağacı**

Vitex agnus-castus

Mor çiçekli, aromatik bir Akdeniz çalısıdır.

Nasıl Tanırız?

Ağaç ve odunsu türleri doğada bazı belirgin özelliklerine bakarak tanıyabiliriz.

Yaprak

Yaprak şekli, büyüklüğü ve kenar yapısına bakın.

Kabuk

Gövde kabuğunun rengi, yapısı ve dokusu ayırt edici olabilir.

Meyve / Kozalak

Meyve, tohum veya kozalak şekline dikkat edin.

Yetiştiği Ortam

Kayalık alanlar, orman açıklıkları ve rakım tür tayininde yol gösterir.

HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

ULUSAL HİS DERNEĞİ

Sivri Dağ ve Çevresinde Yaban Hayatı

Antalya • Beydağları • Hacısekililer • Beyyurdu Mevkii

1

Yaban Keçisi

(Capra aegagrus)

Sarp kayalıklarda yaşar. Çevik ve iyi tırmanıcıdır.

2

Yaban Domuzu

(Sus scrofa)

Orman, maki ve tarım alanlarında görüllür.

3

Kızıl Tilki

(Vulpes vulpes)

Orman ve açık alanlarda yaşar. Gece de aktiftir.

4

Çakal

(Canis aureus)

Sürü halinde dolaşabilir. Dağ ve ova eteklerinde görülür.

5

Yaban Tavşanı

(Lepus europaeus)

Çalılıklar ve orman kenarlarında yaşar.

6

Sincap

(Sciurus anomalus)

Çam ormanlarında sık görülür. Ağaçlarda yaşar.

7

Kaya Kartalı

(Aquila chrysaetos)

Yüksek kayalıklarda yuva yapar. Geniş alanlarda avlanır.

8

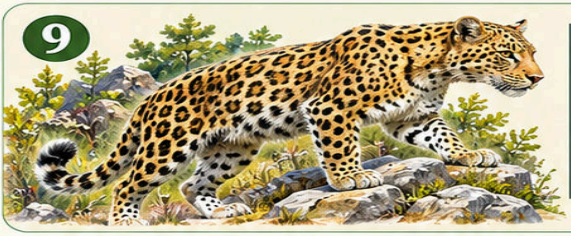

Yılan Türleri

(Vipera, Natrix vb.)

Bölgede engerek ve su yılanı gibi türler bulunur. Dikkatli ve mesafeli olunmalıdır.

9

Anadolu Parsı

(Panthera pardus tulliana)

⚠ **Çok nadir görülür.**

Beydağları'nda varlığı kayıtlarla bilinir. Doğada karşılaşma olasılığı çok düşüktür. Gözlemlenirse uzaktan izlenmeli, yaklaşılmamalıdır.

Bu bölgede başka hangi canlılar olabilir?

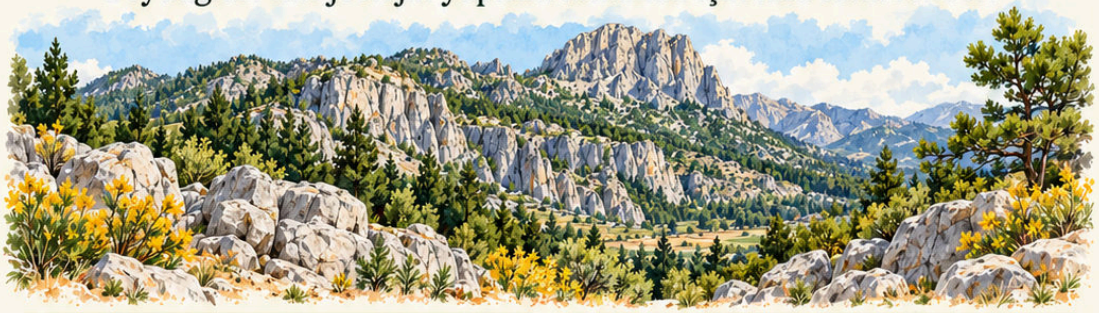
Memeliler | Kuşlar | Sürüngenler | Amfibiler | Böcekler

HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

ULUSAL HİS DERNEĞİ

Kayaç ve Mineroloji

Beydağları'nın jeolojik yapısını anlamak için kısa saha rehberi

1 Kireçtaşı (Kalker)

Bölgede yaygın görülen açık renkli karbonatlı kayaçtır.

2 Serpantinit

Yeşilimsi tonlu, Beydağları'nın önemli kayaçlarından biridir.

3 Dolomit

Kireçtaşına benzer, magnezyum içeren bir kayaçtır.

4 Kuvars Damarı

Beyaz parlak damarlar halinde görülebilir.

5 Karstik Yapı

Çatlaklar, oyuklar ve çözünme şekilleri oluşturur.

6 Terra Rossa Toprağı

Kalker üzerinde gelişen kırmızımsı Akdeniz toprağıdır.

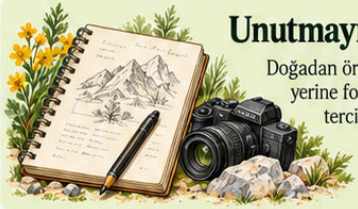
Gözlemde neye bakılır?

- Renk
- Doku
- Tabakalanma
- Çatlaklar

Unutmayın

Doğadan örnek toplamak yerine fotoğraf ve not almak tercih edilir.

Tarihî Yapı

Beydağları çevresinde doğa ile iç içe kültürel izler

1 Likya Yolu

Bölgenin önemli yürüyüş rotalarından biri tarih ve doğayı buluşturur.

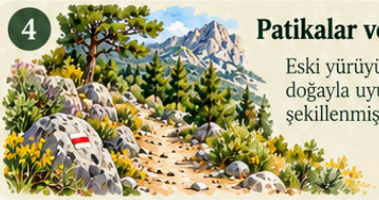
2 Yörük Kültürü

Dağ ve yayla yaşamının izleri bölgede hissedilir.

3 Taş Duvarlar ve Teraslar

Kırsal üretim ve arazi kullanımının izleridir.

4 Patikalar ve Geçişler

Eski yürüyüş ve göç yolları doğayla uyum içinde şekillenmiştir.

5 Yakın Çevrede Antik İzler

Beydağları'nın geniş çevresi Olympos, Phaselis ve benzeri tarihî alanlarla ilişkilidir.

6 Doğa ve Kültür Birlikteliği

Bitkiler, hayvanlar ve insan izleri birlikte okunur.

Anlatım Önerisi

1. Önce manzara, sonra bitki, sonra kayaç, en son kültürel izler anlatın.

2. Çocuklara soru sorun, merak ettiklerini dinleyin.

3. Dokunmadan gözlemleyin, iz bırakmayın.

4. Doğaya saygı vurgusu yapın, gelecek nesiller için koruyalım.

Bölgenin Tarihsel Medeniyet Yaşamı

Avcı-toplayıcı dönemden Cumhuriyet dönemine uzanan kısa tarihsel çerçeve

1 Avcı-Toplayıcı Dönem

İlk insanlar bu bölgede mağara ve kaya sığınaklarında yaşamış, mevsimlere göre hareket ederek avcılık ve toplayıcılıkla geçimlerini sağlamıştır.

2 Luvi Dönemi

Bölgede yaşayan Luvi halkı, doğayla uyumlu bir yaşam sürmüş, tarım yapmış ve kaya anıtları, kabartmalar gibi önemli izler bırakmıştır.

3 Pisidya Dönemi

Pisidya halkı dağlık alanlarda yaşamış, surlarla çevrili kentler kurmuş, tarım ve hayvancılıkla uğraşmış, bölgenin savunmasında önemli bir rol üstlenmiştir.

4 Likya Dönemi

Likya halkı deniz ve dağ arasında özgün bir kültür geliştirmiş, kaya mezarları, teras tarımı, liman kentleri ve ticaret yolları ile bölgeye zengin bir miras bırakmıştır.

5 Roma Dönemi

Romalılar döneminde yollar, köprüler, su yapıları, hamamlar ve yerleşimler inşa edilmiş, bölge tarım, ticaret ve kültürel açıdan önemli bir merkez haline gelmiştir.

6 Bizans Dönemi

Bizans döneminde bölge kırsal yaşamın sürekliliğini korumuş, küçük yerleşimler, kiliseler, manastırlar, su yapıları ve savunma yapılarıyla kültürel yaşam devam etmiştir.

7 Selçuklu ve Osmanlı Dönemi

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde bölge; yaylacılık, hayvancılık, tarım ve ticaretle yaşamını sürdürmüş, hanlar, köy yerleşimleri, camiler ve geleneksel kültür zenginleşerek devam etmiştir.

8 Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet döneminde bölge köy yaşamı, ormancılık, tarım, doğa yürüyüşleri ve doğa koruma çalışmalarıyla yoluna devam etmiş; doğal ve kültürel miras korunarak günümüze taşınmıştır.

HİSLE DOĞADA ÖĞRENİYORUM

Doğada Manevi Yolculuk

Sivri Dağ yürüyüşünde fark et • hisset • koru

İLKÖĞRETİM | Merak ve şefkat

Bir ağacı, taşı veya kuşu dikkatle gözlemle.
Her canlının yaşam alanına saygı duymayı öğren.
Düşün: Bugün doğaya nasıl bir iyilik yapabilirim?

LİSE | Farkındalık ve sorumluluk

Sessizlikte çevrenin seslerini ve kendi duygularını fark et.
Grubunla dayanış; geride iz bırakmadan yürümeyi seç.
Düşün: Özgürlük ve sorumluluk nasıl birlikte yaşar?

ÜNİVERSİTE | Tefekkür ve anlam

Doğanın dengesiyle insanın seçimleri arasındaki bağı düşün.
Günlük telaştan uzaklaşıp değerlerini ve hedeflerini sorgula.
Düşün: Bu yürüyüş yaşamıma hangi yeni bakışı kattı?

MANEVİ TERAPİ | Doğayla içsel dinginlik

Burada manevi terapi; doğada sakinleşme, şükür, umut, aidiyet ve anlam üzerine düşünmeye ayrılan destekleyici bir farkındalık zamanıdır. Tıbbi veya psikolojik tedavinin yerine geçmez; katılım gönüllüdür.

1 DAKİKALIK MANEVİ DURAK

Dur, çevrene bak, üç sakin nefes al.
Şükrettiğin bir şeyi düşün; doğayı korumak için bir söz ver.

Sivri Dağ ve Çevresi

Doğa, macera ve turizm noktaları • Antalya

ŞELALE • KANYON • DOĞAL HAVUZ

- **Çitdibi Takım Şelaleleri**
  Çitdibi / Yarbaşçandır
- **Yarbaşçandır ve Çitdibi Kanyonları**
  Vadi hattı
- **Çitdibi doğal kaya havuzları**
  Çitdibi Kanyonu dere yatağı
- **Çandır Çayı dere kıyısı**
  Hacısekililer – Çandır Çayı hattı

GÖLET • TIRMANIŞ • KAMP

- **Doyran Göleti**
  Doyran Mahallesi
- **Sivri Dağ / Sinema Perdesi**
  Gedeller kayalıkları
- **Bahçealtı kamp bölgesi**
  Gedeller – Sivri Dağ etekleri
- **Geyikbayırı tırmanış bölgesi**
  Geyikbayırı Mahallesi

BİSİKLET • ATV • ATLI SAFARİ

- **Yeşilçam Bisiklet Yolu**
  Sarısu–Gökdere–Gedeller–Hacısekililer–Akdamlar–Doyran
- **ATV / arazi sürüşü**
  Çakırlar çevresi; Sivri Dağ onaylı hat teyitsiz
- **Kaşif Atlı Safari**
  Tesis adresi ve faal parkuru doğrulanamadı

SAĞLIK • SPOR • KONAKLAMA

- **Rosa Therapy Antalya**
  Hacısekililer Köyü No:232, Konyaaltı / Antalya

SAHA NOTU

Konum, izinler ve erişim yerinde doğrulanmalı; riskli etkinliklerde uzman rehber kullanılmalıdır.

Saha Gözlem Defteri

Gördüğünü not et • Doğada iz bırakma

Tarih: ..... Hava: .....

Mevki / rakım: .....

Gözlenen bitki veya meyve

Gözlenen hayvan / iz

Kayaç ve arazi özelliği

Öğrendiğim yeni bilgi

Fotoğraf / gözlem numarası

HİSLE DOĞADA

ÖĞRENİYORUM

Doğayı hisset.
Doğadan öğren.
Doğayı koru.

ANTALYA • 2026
Sivri Dağ / Hacısekililer / Beyyurdu

ULUSAL HİS DERNEĞİ